

«Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման» ծրագիրը Եվրոպական միության և Եվրոպայի խորհրդի կողմից ֆինանսավորվող և Եվրոպայի խորհրդի կողմից իրականացվող Եվրոպական միության և Եվրոպայի խորհրդի համատեղ համագործակցության նախաձեռնություն է, որը միտված է Արևելյան գործընկերության տարածաշրջանում* լավ կառավարման ամրապնդմանը:

«Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման» ծրագիրը հատուկ աջակցություն է տրամադրում շահառու երկրներին՝ իրականացնելու իրենց բարեփոխումների օրակարգերը և ապահովելու համապատասխանությունը Եվրոպական չափանիշներին մարդու իրավունքների, իրավունքի գերակայության և ժողովրդավարության ոլորտներում: Դա նաև առաջնահերթություն է ԵՄ ընդլայնման գործընթացում, մասնավորապես՝ Մոլդովայի Հանրապետության և Ուկրաինայի թեկնածուի կարգավիճակին և Վրաստանի Եվրոպական հեռանկարին վերաբերող հարցերում:

Ծրագիրը, որը գործում է 2015 թվականից, հիմնված է արդեն իսկ ձեռք բերված արդյունքների վրա հետևյալ առանցքային ոլորտներում՝

- ▶ Արդարադատության ամրապնդում
- ▶ Տնտեսական հանցագործությունների դեմ պայքար
- ▶ Հավասարության խթանում և խտրականության բացառում
- ▶ Կանանց համար արդարադատության հասանելիության խթանում և

կանանց նկատմամբ բռնության դեմ պայքար:

- ▶ Եվրոպական չափանիշներին համապատասխանության բարելավմանն ուղղված տեխնիկական աջակցության տրամադրում:
- ▶ Իրավաբանական խորհրդատվություն՝ կապված գերակա բարեփոխումների հետ՝ Եվրոպայի խորհրդի Արագ արձագանքման մեխանիզմի (ԱԱՄ) միջոցով:

ՈՐՆ Է ԱՐԱԳ ԱՐՁԱԳԻՆՔՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄԸ

Արագ արձագանքման մեխանիզմը (ԱԱՄ) «Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման» ծրագրի գործիք է, որի միջոցով Եվրոպական հանձնաժողովը «Ժողովրդավարություն իրավունքի միջոցով» (Վենետիկի հանձնաժողով) և Եվրոպայի խորհրդի այլ մարմիններ կարող են հասցեական իրավական և քաղաքական խորհրդատվություն տրամադրել Հայաստանին, Ադրբեջանին, Վրաստանին, Մոլդովայի Հանրապետությանը և Ուկրաինային՝ արդարադատության ամրապնդման, տնտեսական հանցագործությունների դեմ պայքարի, հավասարության ապահովման և խտրականության բացառման, կանանց համար արդարադատության հասանելիության խթանման և կանանց նկատմամբ բռնության դեմ պայքարի հարցերում:

Այն կարող է նաև արձագանքել Վենետիկի հանձնաժողովի իրավասության ոլորտին վերաբերող դիմումներին, ինչպիսիք են ժողովրդավարական կառույցները և հիմնարար իրավունքները, ընտրությունները, հանրաքվեները և կուսակցությունները, սահմանադրությունը և ընդհանուր օրենսդրական դաշտը:

ԱԱՄ-ն լրացնում է «Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման» նախաձեռնության շրջանակներում առանձին ծրագրերով տրամադրվող փորձաքննությունը:

ԱԱՄ-ի փորձաքննությունը և աջակցությունը օգնում է մասնակից երկրներին կատարել իրենց պարտավորությունները՝ որպես Եվրոպայի խորհրդի անդամ երկրներ և կարևոր անդամներ է տրամադրում Մոլդովայի Հանրապետության, Ուկրաինայի և Վրաստանի ԵՄ օակուպացիայի հեռանկարի համատեքստում:

* Թեև գործընկերություն հանուն լավ կառավարման նախաձեռնությունը չի ներառում գործընկերություններ բեռնորսի հեռանկարներին ստանդարտացումը, սերունդները, 2020 թվականի ՀՈՒՍՏՄԵՐԻՆԻ ԵՄ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵԱՐԱԿՈՍԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՐՈՒՐՎԱԾ ԲԵՆՈՒՈՒՄԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ և ՊԵՏԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԵՆՈՒՐՈՒՄԻՆԻ ՎԵՐԱԲԵՐՄԱՆ ԵՄ ԲԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՆՈՒՂ ԿԱՌՈՒՂ ԵՄ ԿԱԶՄԵՐԿՊԵՆ ԿԱՄԱՐԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲԵՆՈՒՈՒՄԻՆ ԲԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՆՈՒՂՈՒՄ և ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱՆՈՒՄ, ԴԵՐԱԿԱՍՏՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՑ ՀԱՍՏԱՆՈՒՄ ԵՄ ԽՈՐՀՐԴԻ 2022 թվականի ՓԵՏՐՎՈՐԻ ԵԱՐԱԿՈՍԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ և ԵՎՐՈՍՄԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱՐԱՆԵՐԻ ՏԵՐԱՎԱՅՆԵՐԻ 2022 թվականի ՄԱՐՏ ՈՐՈՇԵՄԱԸ:

ՈՎ ԿԱՐՈՂ Է ԱՐԱԳ ԱՐՁԱԳԱՆՔՄԱՆ ՄԵՆԱՆԻՉՄԻ ՆԵՐՔՈ ՎՅՅԵԼ ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

■ Նախարարները և կառավարության այլ անդամները շահառու երկրներից կարող են դիմել հանձնաժողովին փորձագիտական կարծիք ստանալու համար: Կարծիք կարող է տրվել նաև արձագանքելով այլ պետական մարմինների դիմումներին, օրինակ՝ խորհրդարանական հանձնաժողովների ղեկավարների և անկախ պետական հաստատությունների դիմումներին: Եվրոպական միությունը, ինչպես նաև Եվրոպայի խորհրդի մարմինները (այսինքն՝ Գլխավոր քարտուղարը, Նախարարների կոմիտեն, Խորհրդարանական վեհաժողովը և Տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսը) նույնպես կարող են փորձագիտական կարծիք հայցել: Վենետիկի հանձնաժողովից *amicus curiae* (դատարանի ընկեր) կարծիքների ստացման դիմում կարող են նաև ներկայացնել Սահմանադրական դատարանները:

ԻՆՉՊԵՍ ՁԵՎԱԿԵՐՊԵԼ ԴԻՄՈՒՄԸ

■ Դիմումները պետք է ուղղվեն գրավոր, նամակով, էլեկտրոնային փոստով կամ ֆաքսով և հասցեագրվեն Եվրոպայի խորհրդի Գլխավոր քարտուղարին կամ Վենետիկի հանձնաժողովի նախագահին: Վենետիկի հանձնաժողովի փորձաքննության հետ կապված դիմումները ուղղվում են Վենետիկի հանձնաժողովի նախագահին:

■ Դիմումները պետք է ներառեն հնարավորինս շատ մանրամասներ, այդ թվում՝ այն օրենսդրության անվանումը և տեսակը, որի վերաբերյալ փորձագիտական կարծիք է ակնկալվում, փորձաքննության անհրաժեշտության կամ օրենսդրության փոփոխության պատճառները և փորձագիտական կարծիքի տրամադրումից հետո նոր օրենսդրության ընդունման (կամ գոյություն ունեցող օրենսդրության փոփոխման) համար նախատեսված ժամանակը:

■ Դիմումների ստացումից հետո դրանց ընթացք կտրվի, և իշխանություններին կտեղեկացվի ժամանակացույցի մասին: Թեև Եվրոպայի խորհուրդը ձգտում է հնարավոր սեղծ ժամկետներում տրամադրել պահանջվող փորձաքննությունը, ճշգրիտ ժամկետը սահմանվում է դիմող իշխանությունների հետ խորհրդակցելով:

ՈՐՈՒՔ ԵՆ ԴԻՄՈՒՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ՉԱՓԱՆԻՉՆԵՐԸ

■ Ի լրումն իշխանության իրավասու մարմնի կողմից ներկայացվելու պահանջին, ԱՍՍ-ին ուղղված դիմումները պետք է համապատասխանեն ստորև նշված բոլոր չափանիշներին՝

- ▶ դասվեն Եվրոպայի խորհրդի փորձագիտական ոլորտներին և «Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման» ծրագրով ընդգրկված ոլորտներից մեկին: Միակ բացառությունը վերաբերում է Վենետիկի հանձնաժողովին՝ այն դեպքում, եթե դիմումը պատկանում է իր իրավասությունների շրջանակին:
- ▶ համապատասխանեն տվյալ երկրում բացահայտված կոնկրետ կարիքի:
- ▶ վերաբերեն ռազմավարական նշանակության քաղաքականության առանցքային ասպեկտի:
- ▶ չեն կարող տրամադրվել «Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման» ընթացիկ ծրագրերից որևէ մեկի շրջանակներում:

ԱՐԱԳ ԱՐՁԱԳԱՆՔՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄԻ ՆԵՐՔՈՒ ՏՐԱՍՄԱՐԿՈՂ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ և ՁԵՌՔ ԲԵՐՎԱԾ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

ԱԱՄ-ի ներդրումից ի վեր այն ապացուցել է, որ ճկուն և արդյունավետ գործիք է Արևելյան գործընկերության խորհրդի ազգային օրենսդրությունը Եվրոպայի խորհրդի չափանիշներին ազելի մոտեցնելու համար:

■ **2022** թվականին փոփոխությունների է ենթարկվել **Հայաստանի** Դատական օրենսգիրքը՝ հաշվի առնելով Վենետիկի հանձնաժողովի և Մարդու իրավունքների և իրավունքի գերակայության գլխավոր տնօրինության համատեղ կարծիքի որոշ հիմնական առաջարկությունները (CDL-AD(2022)002-e):

■ **Մոլդովայում** վերանայվել և ընդունվել է Արդարադատության ոլորտի անկախության և բարեվարքության ապահովման 2021-2024 թվականների ռազմավարությունը և գործողությունների ծրագիրը՝ հաշվի առնելով Վենետիկի հանձնաժողովի և Մարդու իրավունքների և իրավունքի գերակայության գլխավոր տնօրինության համատեղ կարծիքը (CDL-AD(2020)001-e և (CDL-AD(2020)007-e) Մագիստրատուրայի բարձրագույն խորհրդի մասով Սահմանադրությունը փոփոխելու և լրացնող օրենքի նախագծի վերաբերյալ:

■ **Վրաստանում** խորհրդարանը փոփոխություններ է ընդունել Ընտրական օրենսգրքում և Քաղաքացիների քաղաքական միավորումների մասին օրենքում՝ հաշվի առնելով Վենետիկի հանձնաժողովի և ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ի համատեղ կարծիքում տրված մի շարք առաջարկությունները (CDL-AD(2021)008-e):

■ **Ուկրաինայում** երկրի սահմանադրական դատարանը պահանջել է amicus curiae եզրակացություն (CDL-AD(2019)029-e) (Սահմանադրության 81-րդ հոդվածի փոփոխությունների նախագծի վերաբերյալ, որը Նոր հիմքեր է նախատեսում խորհրդարանի անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման համար: Վենետիկի հանձնաժողովի կարծիքով՝ առաջարկությունները միջամտություն էին ենթադրում որոշ հիմնարար իրավունքներին, մասնավորապես՝ Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի (ՄԻԵԴ) 1-ին արձանագրության 3-րդ հոդվածին: Հաշվի առնելով Վենետիկի հանձնաժողովի եզրակացությունը (CDL-AD(2019)029)՝ Սահմանադրական դատարանը 2019 թվականի դեկտեմբերի 24-ին վճիռ է կայացրել, որ փոփոխությունների նախագիծը հակասահմանադրական է:

ՈՒՄ ՀԱՍՑԵԱԳՐԵԼ ԴԻՄՈՒՄԸ՝

ԱՄՄ դիմումները կարող են ուղարկվել նամակով, էլեկտրոնային փոստով կամ ֆաքսով Եվրոպայի խորհրդի Գլխավոր քարտուղարին.

Եվրոպայի խորհուրդ.

F-67075 Strasbourg Cedex Ֆրանսիա

Հեռ.՝ + 33 3 88 41 20 00

Ֆաքս՝ + 33 3 88 41 27 99

Կայքէջ՝ www.coe.int/en/web/secretary-general/private-office

Վենետիկի հանձնաժողովի փորձաքննության համար ԱՄՄ դիմումները նույնպես կարող են նամակով, էլեկտրոնային փոստով կամ ֆաքսով ուղարկվել Վենետիկի հանձնաժողովի նախագահին.

Վենետիկի հանձնաժողովի նախագահ

Եվրոպայի խորհուրդ.

67075 Strasbourg Cedex Ֆրանսիա

Էլ-փոստ. venice@coe.int

ՖԱԶՍ՝ +33 3 88 41 37 38

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման

ծրագրի համակարգող թիմ

Ծրագրերի համակարգման տնօրինություն

Եվրոպայի խորհուրդ

Avenue de l'Europe, F-67075 Strasbourg Cedex, France

Էլ-փոստ՝ dpc_pgg@coe.int

2023-ից մինչև 2027 թվականը գործող «Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման» նախաձեռնությունը տարածաշրջանային ծրագիր է, որը կազմակերպվում է ազգային օրենսդրությունը և պրակտիկան եվրոպական չափանիշներին համապատասխանեցնելու շուրջ՝ հաշվի առնելով Արևելյան գործընկերության երկրների անհատական կարիքները

ԱԱՄ-ը «Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման» ծրագրի գործիք է, որի միջոցով «Ժողովրդավարություն՝ իրավունքի միջոցով» եվրոպական հանձնաժողովը (ավելի շատ հայտնի՝ որպես Վենետիկի հանձնաժողով) կարող է ad-hoc (հատուկ) իրավաբանական խորհրդատվություն տրամադրել Հայաստանին, Ադրբեջանին, Վրաստանին, Մոլդովայի Հանրապետությանը և Ուկրաինային՝ աջակցելու արդարադատության ամրապնդման, տնտեսական հանցագործությունների դեմ պայքարի, հավասարության ապահովման և խտրականության դեմ պայքարի, կանանց համար արդարադատության հասանելիության խթանման և կանանց նկատմամբ բռնության դեմ պայքարի բնագավառներում գերակա բարեփոխումներին:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

**Գործընկերություն հանուն լավ կառավարման ծրագրի համակարգող թիմ
Ծրագրերի համակարգման տնօրինություն
Եվրոպայի խորհուրդ
Avenue de l'Europe, F-67075 Strasbourg Cedex, France
Էլ-փոստ՝ dpc_pgg@coe.int
Կայքէջ՝ <http://partnership-governance-eu.coe.int/>**

PREMS 046524- Photos: Shutterstock

Եվրոպական միության անդամ պետությունները որոշում են կայացրել միավորել իրենց գիտելիքները, ռեսուրսները և ճակատագրերը: Անդամ պետությունները միասին կառուցել են կայունության, ժողովրդավարության և կայուն զարգացման տարածաշրջան պահպանելով մշակութային բազմազանությունը, հանրոլիտոլականությունը և անհատի ազատությունները: Եվրոպական միությունը պատրաստակամ է կիսվել իր ձեռքբերումներով և արժեքներով իր սահմաններից դուրս գտնվող երկրների և ժողովուրդների հետ:

www.europa.eu

Եվրոպայի խորհուրդն առաջատարն է մայրցամաքում մարդու իրավունքներով զբաղվող կազմակերպությունների շարքում: Եվրոպայի խորհրդի անդամակցում են 46 պետություններ, այդ թվում՝ Եվրոպական միության բոլոր անդամ պետությունները: Եվրոպայի խորհրդի անդամ բոլոր պետությունները միացել են Սարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիային՝ որպես մարդու իրավունքների, ժողովրդավարության և իրավունքի գերակայության պաշտպանությանը միտված միջազգային այսմանագիր: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը վերահսկում է Կոնվենցիայի իրագործումն անդամ պետություններում:

www.coe.int

Համաֆինանսավորվում է Եվրոպական միության կողմից

Եվրոպական միություն

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Համաֆինանսավորվում և իրականացվում է Եվրոպայի խորհրդի կողմից